

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 9. septembra 2015 (*)

„Návrh na zažatie prejudiciálneho konania – Migrujúci pracovníci – Sociálne zabezpečenie – Uplatniteľná právna úprava – Lodníci na Rýne – Osvedčenie E 101 – Dôkazná sila – Podanie návrhu na Súdny dvor – Povinnosť vnútroštátneho súdu položiť prejudiciálnu otázku“

V spojených veciach C-72/14 a C-197/14,

ktorých predmetom sú návrhy na zažatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podané rozhodnutiami Gerechtshof te 's-Hertogenbosch (Holandsko) a Hoge Raad der Nederlanden (Holandsko) zo 7. februára a 28. marca 2014 a doručené Súdnemu dvoru v uvedenom poradí 10. februára a 18. apríla 2014, ktoré súvisia s konaniami:

X

proti

Inspecteur van Rijksbelastingdienst (C-72/14),

a

T. A. van Dijk

proti

Staatssecretaris van Financiën (C-197/14),

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia J. C. Bonichot, A. Arabadžiev, J. L. da Cruz Vilaça a C. Lycourgos,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteňom na písomnú časť konania,

so zreteňom na pripomienky, ktoré predložili:

- X a T. A. van Dijk, v zastúpení: M. J. van Dam, advocaat,
- holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman, M. de Ree, H. Stergiou a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,
- česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, splnomocnený zástupca,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a J. Möller, splnomocnení zástupcovia,
- grécka vláda, v zastúpení: E. M. Mamouna, M. Tassopoulou a A. Samoni-Rantou,

splnomocnené zástupkyne,

– Európska komisia, v zastúpení: D. Martin a W. Roels, splnomocnení zástupcovia,
po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 13. mája 2015,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrhy na začatie prejudiciálneho konania sa týkajú jednak výkladu článku 7 ods. 2 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 149, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 35), ako aj článkov 10c až 11a, 12a a 12b nariadenia Rady (EHS) č. 574/72 z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia č. 1408/71, zmeneného, doplneného a aktualizovaného nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3), v znení, v akom boli obe uvedené nariadenia zmenené a doplnené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 647/2005 z 13. apríla 2005 (Ú. v. EÚ L 117, s. 1, ďalej len v uvedenom poradí „nariadenie č. 1408/71“ a „nariadenie č. 574/72“) a jednak výkladu článku 267 tretieho odseku ZFEÚ.

2 Tieto návrhy boli prednesené v rámci dvoch sporov, v ktorých proti sebe stáli v prvom prípade X a Inspecteur van Rijksbelastingdienst (Inšpektor vnútroštátneho daňového orgánu) a v druhom prípade pán van Dijk a Staatssecretaris van Financiën (Štátny tajomník pre financie), a ktoré sa týkali výmerov adresovaných uvedeným účastníkom konania.

Právny rámec

Medzinárodné právo

3 Dohoda o sociálnom zabezpečení lodníkov na Rýne, ktorú prijala medzivládna konferencia poverená revíziou dohody z 13. februára 1961 o sociálnom zabezpečení lodníkov na Rýne, a ktorá bola podpísaná 30. novembra 1979 v Ženeve (ďalej len „dohoda o lodníkoch na Rýne“) stanovuje vo svojom článku 2 ods. 1:

„S výhradou článku 9 ods. 2 a článku 54 sa táto dohoda uplatňuje na území zmluvných strán na všetky osoby, ktoré ako lodníci na Rýne podliehali alebo podliehajú právnej úprave jednej alebo viacerých zmluvných strán, ako aj na ich rodinných príslušníkov a na ich dedičov.“

Právo Únie

Nariadenie č. 1408/71

4 Článok 6 nariadenia č. 1408/71 stanovuje, že toto nariadenie v zásade nahrádza ustanovenia každého dohovoru o sociálnom zabezpečení záväzného výlučne pre členské štáty alebo najmenej pre dva členské štáty a jeden alebo viac iných štátov.

5 Článok 7 nariadenia č. 1408/71 nazvaný „Medzinárodné ustanovenia, na ktoré nemá toto nariadenie vplyv“ vo svojom odseku 2 písm. a) stanovuje, že bez ohľadu na článok 6 tohto nariadenia sa naďalej budú uplatňovať ustanovenia dohody o lodníkoch na Rýne.

6 Hlava II nariadenia ?. 1408/71, ktorá obsahuje ?lánky 13 až 17a, obsahuje pravidlá o ur?ení uplatnite?ných právnych predpisov v oblasti sociálneho zabezpe?enia.

Nariadenie ?. 574/72

7 Hlava III nariadenia ?. 574/72 nazvaná „Vykonávanie ustanovení nariadenia na ur?enie uplatnite?ných právnych predpisov“ stanovuje spôsob vykonávania ?lánkov 13 až 17 nariadenia ?. 1408/71.

8 Najmä ?lánky 10c až 11a, 12a a 12b nariadenia ?. 574/72 stanovujú, že inštitúcia ur?ená príslušným orgánom ?lenského štátu, ktorého právne predpisy sa uplat?ujú podľa ?lánku 13 ods. 2 písm. d), ?lánku 14 ods. 1 písm. a), ?lánku 14 ods. 2 písm. a) a b), ?lánku 14a ods. 1 písm. a), ?lánku 14a ods. 2 a 4, ?lánku 14c ods. 1, 2 a 4, ?lánku 14c písm. a), ?lánku 14e a ?lánku 17 nariadenia ?. 1408/71, vydá osved?enie, nazvané „osved?enie E 101“, v ktorom potvrdí, že dotknutý pracovník podlieha právnym predpisom uvedeného ?lenského štátu.

Spory vo veciach samých a prejudiciálne otázky

Vec C?72/14

9 X je holandský štátny príslušník, ktorý v priebehu roka 2006 býval v Holandsku a pracoval ako kormidelník na motorovej lodi zaregistrovanej v Holandsku.

10 Po?as roka 2006 sa uvedená lo? plavila na pracovné ú?ely nielen na Rýne, ale ešte ?astejšie na iných vnútrozemských vodných cestách.

11 Okrem toho bol X v priebehu roka 2006 vedený na výplatnej listine spoločnosti so sídlom v Luxembursku.

12 Ministerstvo dopravy a vodnej správy (Ministerie van Verkeer en Waterstaat) vydalo 25. novembra 2004 vlastníkovi lode, spoločnosti so sídlom v Rotterdame (Holandsko), pre lo? potvrdenie o príslušnosti k lodnej doprave na rieke Rýn (Rijnvaartverklaring) v zmysle ?lánku 1 písm. h) a ?lánku 5 ods. 1 zákona o doprave po vnútrozemských vodných cestách (Wet vervoer binnenvaart).

13 X požiadal príslušný orgán Luxemburského ve?kovojslovstva o zaevidovanie do luxemburského systému sociálneho zabezpe?enia, pri?om uvedený orgán tejto žiadosti vyhovel. Luxemburské združenie zdravotných pois?ovní (Union des caisses de maladie Luxembourg) mu vystavilo 1. marca 2006 osved?enie E 101 v súvislosti s ?innos?ou, ktorú X vykonával.

14 X podal za rok 2006 priznanie dane z príjmov a príspevkov na sociálne zabezpe?enie a uviedol v ?om zdanite?ný príjem zo zárobkovej ?innosti vo výške 31 647 eur. Vo svojom priznaní požiadal o oslobodenie od výberu príspevkov na sociálne poistenie a o odpo?et na ú?ely zamedzenia dvojitého zdanenia. Pri vystavení da?ového výmeru mu inšpektor vnútroštátneho da?ového orgánu nepriznal ani požadované oslobodenie, ani požadovaný odpo?et. Okrem toho opravil výpo?et zdanenia.

15 X bol vystavený da?ový výmer z titulu dane z príjmu a výmer z titulu výberu príspevkov, ktoré mali byť zaplatené na ú?ely sociálneho zabezpe?enia za dotknutý rok 2006 na základe zdanite?ného príjmu pochádzajúceho z jeho pracovnej ?innosti vo výške 28 914 eur.

16 Dotknutá osoba podala námietku najmä proti rozhodnutiu, ktorým sa zamietá oslobodenie od príspevkov na sociálne poistenie v spornom roku. Inšpektor vnútroštátneho da?ového orgánu

zamietol túto námietku ako nedôvodnú.

17 X podal proti rozhodnutiu, ktorým sa námietka zamietla, žalobu na Súd prvého stupňa v Brede (Rechtbank Breda), ktorý ju vyhlásil za nedôvodnú. X následne podal proti tomuto rozsudku Súdu prvého stupňa v Brede odvolanie na Gerechtshof te 's Hertogenbosch (Odvolací súd v 's-Hertogenbosch).

18 Gerechtshof te 's Hertogenbosch sa domnieva, že Súd prvého stupňa v Brede oprávnené rozhodol, že X sa má považovať za lodníka na Rýne v zmysle dohody o lodníkoch na Rýne a že sa na neho preto vzťahujú pravidlá o určení príslušnosti v tejto dohode. Gerechtshof te 's Hertogenbosch sa v tejto súvislosti pýta na rozsah pôsobnosti osvedčenia E 101, ktoré bolo vydané 1. marca 2006 luxemburským orgánom príslušným na vydanie tohto typu osvedčenia.

19 Za týchto podmienok Gerechtshof te 's Hertogenbosch rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Súdny dvor v rozsudku FTS (C-202/97, EU:C:2000:75) rozhodol, že osvedčenie E 101, ktoré vystavila príslušná inštitúcia jedného členského štátu, je pre inštitúcie sociálneho zabezpečenia iných členských štátov záväzná aj v prípade, keby toto osvedčenie bolo z obsahového hľadiska nesprávne. Platí toto rozhodnutie aj pre prípady, ako je prejednávaná vec, keď sa neuplatnia ustanovenia nariadenia o určení príslušnosti?

2. Je z hľadiska odpovede na túto otázku relevantné, že príslušná inštitúcia nemala v úmysle vystaviť osvedčenie E 101, ale z administratívnych dôvodov vedome a premyslene použila dokumenty, ktoré na základe formy a obsahu vzbudzovali dojem, že ide o osvedčenie E101, pričom si dotknutá osoba myslela a logicky si aj mohla myslieť, že získala také osvedčenie?“

Vec C-197/14

20 Pán van Dijk, ktorý býval v Holandsku, bol v období od 1. januára 2007 do 30. júna 2007 zamestnaný v spoločnosti Christa Intershipping Sàrl so sídlom v Luxembursku. V tomto období pracoval na území viacerých členských štátov ako kapitán na vnútrozemskej lodi, predovšetkým na rieke Rýn, jej prítokoch a na miestach, kde ústi do mora.

21 Luxemburské orgány vystavili pánovi van Dijkovi osvedčenie E 101, z ktorého vyplývalo, že sa na neho od 1. septembra 2004 na základe nariadenia č. 1408/71 vzťahuje luxemburská právna úprava o sociálnom zabezpečení.

22 Pánovi van Dijkovi bol vystavený daňový výmer z titulu dane z príjmu za rok 2007 týkajúci sa príspevkov na sociálne zabezpečenie, ako aj výmer týkajúci sa príspevkov na zdravotné poistenie za rovnaký rok, pričom uvedené príspevky boli vypočítané na základe jeho príjmov. Tieto výmery boli po tom, ako proti nim pán van Dijk podal námietku, potvrdené holandskými daňovými orgánmi.

23 Pán van Dijk podal proti rozhodnutiam, ktorými bola jeho námietka zamietnutá, žalobu na Súd prvého stupňa v Haagu, pričom tento súd uvedené daňové výmery potvrdil a pán van Dijk sa proti tomuto rozsudku odvolal na Odvolací súd v Haagu.

24 Odvolací súd v Haagu potvrdil rozsudok Súdu prvého stupňa v Haagu. Uvedený odvolací súd najmä rozhodol, že dotknutú osobu treba považovať za lodníka na Rýne v zmysle dohody o lodníkoch na Rýne a že podľa článku 11 ods. 2 tejto dohody sa na neho vzťahujú holandské právne predpisy týkajúce sa sociálneho zabezpečenia. Odvolací súd v Haagu okrem toho rozhodol, že predmetné osvedčenie E 101 nie je právne relevantné, pretože bolo vystavené na

základe nariadenia ?. 1408/71, a toto nariadenie sa pod?a jeho ?lanku 7 ods. 2 písm. a) na pána van Dijka neuplat?uje.

25 Pán van Dijk podal proti rozsudku Odvolacieho súdu v Haagu kasa?ný opravný prostriedok na Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd Holandska).

26 Z návrhu na za?atie prejudiciálneho konania vyplýva, že Hoge Raad der Nederlanden už mal príležitosť rozhodnúť o pôsobnosti osved?enia E 101 v podobnej veci, ako je vec sama.

27 V rozsudku z 11. októbra 2013 (? 12/04012, ECLI:NL:HR:2013:CA0827) totiž Hoge Raad der Nederlanden rozhodol, že vydanie osved?enia E 101 nie je relevantné a zásada lojálnej spolupráce nie je porušená, keďže dotknutá osoba sa má považovať za lodníka na Rýne v zmysle ?lanku 1 písm. m) dohody o lodníkoch na Rýne, a neuplat?uje sa na ňu preto nariadenie ?. 1408/71, ale práve uvedená dohoda.

28 Hoge Raad der Nederlanden tak rozhodol bez toho, aby položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, pretože zastával názor, že o riešení sporu nemôžu existovať nijaké rozumné pochybnosti.

29 Naopak rozhodnutím zo 7. februára 2014 (? 13/00040, ECLI:NL:GHSHE:2014:248, V?N 2014/12.15), sa Súd prvého stup?a v 's?Hertogenbosch obrátil na Súdny dvor s dvoma prejudiciálnymi otázkami, ktoré sú predmetom veci C?72/14.

30 Vzh?adom na to, že odpove? na tieto otázky môže byť relevantná pre vyriešenie sporu v prejednávanej veci, vzniká pre Hoge Raad der Nederlanden otázka, či v tejto veci môže rozhodnúť v súlade so svojím rozsudkom z 11. októbra 2013 bez toho, aby Súdnemu dvoru položil otázky v rámci prejudiciálneho konania a bez toho, aby ?akal na odpove? na prejudiciálne otázky, ktoré položil Gerechtshof te 's Hertogenbosch.

31 Hoge Raad der Nederlanden sa najmä pýta, či v prípade, ak je pod?a jeho názoru riešenie výkladovej otázky práva Únie, ktorá v konaní pred ním vznikla, také jednozna?né, že neexistuje priestor na nijaké rozumné pochybnosti, sú splnené podmienky, ktoré Súdny dvor stanovil v bode 16 rozsudku Cilfit a i. (283/81, EU:C:1982:335).

32 Za týchto okolností Hoge Raad der Nederlanden rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Je Hoge Raad der Nederlanden ako najvyšší súd na základe otázky, ktorú v rámci prejudiciálneho konania položil nižší vnútroštátny súd, povinný predložiť Súdnemu dvoru návrh na za?atie prejudiciálneho konania alebo po?ka? na odpove? na prejudiciálnu otázku položenú nižším súdom aj v prípade, že zastáva názor, že správne uplatnenie práva Únie v bode, o ktorom má rozhodnúť, je také jednozna?né, že neexistuje priestor pre rozumné pochybnosti o tom, akým spôsobom treba na túto otázku odpovedať?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, je osved?enie E 101, ktoré vystavil príslušný orgán iného ?lenského štátu, pre holandské orgány sociálneho zabezpe?enia záväzné aj v prípade, že ide o lodníka na Rýne, takže pod?a ?lanku 7 ods. 2 písm. a) nariadenia ?. 1408/71 sa neuplat?ujú pravidlá týkajúce sa ur?enia uplatnite?ných právnych predpisov stanovených v tomto nariadení, na ktoré toto osved?enie odkazuje?“

33 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 24. februára 2015 boli veci C?72/14 a C?197/14 spojené na ú?ely ústnej ?asti konania a vyhlásenia rozsudku.

O prejudiciálnych otázkach

Úvodné poznámky

34 Z návrhov na zažatie prejudiciálneho konania vyplýva, že žalobcovia vo veci samej sú lodníci na Rýne, ktorým vystavil osvedčenie E 101 orgán príslušný na vystavovanie tohto typu osvedčení v Luxembursku.

35 Z návrhu na zažatie prejudiciálneho konania vo veci C-72/14 tiež vyplýva, že podľa uvedenej inštitúcie sa na žalobcu vo veci samej podľa pravidiel o určení príslušnosti vyplývajúcich z dohody o lodníkoch na Rýne vzťahovala luxemburská právna úprava a že vzhľadom na to, že v rámci uvedenej dohody neexistuje formulár, ktorý by bol ekvivalentný osvedčeniu E 101, uvedená inštitúcia použila toto osvedčenie, aby potvrdila príslušnosť žalobcu vo veci samej k luxemburskému režimu sociálneho zabezpečenia.

36 Pri odpovedi na otázky položené vnútroštátnym súdom je potrebné vychádzať práve z týchto predpokladov, pričom tento rozsudok nijako neposudzuje postavenie žalobcov vo veci samej ako lodníkov na Rýne ani vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá sa na nich vzťahuje.

O otázkach vo veci C-72/14 a o druhej otázke vo veci C-197/14

37 Vnútroštátne sudy sa svojimi otázkami vo veci C-72/14 a druhou otázkou vo veci C-197/14, ktoré je potrebné posudzovať spoločne, v podstate pýtajú, či článok 7 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71, ako aj články 10c až 11a a články 12a a 12b nariadenia č. 574/72 majú byť vykladané v tom zmysle, že osvedčenie, ktoré vydala príslušná inštitúcia nemeckého štátu vo forme osvedčenia E 101, s cieľom potvrdiť, že pracovník podlieha sociálnej právnej úprave tohto nemeckého štátu, hoci spadá do pôsobnosti dohody o lodníkoch na Rýne, zaväzuje inštitúcie iných nemeckých štátov a či je v tejto súvislosti relevantná skutočnosť, že inštitúcia, ktorá osvedčenie vydala, nemala v úmysle vyhotoviť práve osvedčenie E 101, ale len použila vzorové tlačivo tohto osvedčenia z administratívnych dôvodov.

38 V prvom rade je potrebné pripomenúť, že osvedčenie E 101 zodpovedá vzorovému tlačivu, ktoré v zmysle hlavy III nariadenia č. 574/72 vydáva inštitúcia určená príslušným orgánom nemeckého štátu, ktorého právna úprava v oblasti sociálneho zabezpečenia sa uplatňuje, pričom sa ním potvrdzuje, že migrujúci pracovníci nachádzajúci sa v jednej zo situácií uvedených v niektorých ustanoveniach hlavy II nariadenia č. 1408/71 podliehajú právnej úprave uvedeného nemeckého štátu, tak ako to vyplýva z bodov 7 a 8 tohto rozsudku.

39 Zdá sa preto, že použitie osvedčenia E 101 je relevantné len v prípade uplatnenia pravidiel týkajúcich sa určia právnej úpravy, ktorá je uplatniteľná na dotknutých pracovníkov v oblasti sociálneho zabezpečenia, teda pravidiel stanovených v hlave II nariadenia č. 1408/71, čo potvrdzujú aj údaje uvedené vo vzorovom tlačive, keďže sa týkajú iba situácií, ako sú tie, ktoré sa vzťahujú na pracovníkov spadajúcich do pôsobnosti uvedenej hlavy II.

40 Okrem toho Súdny dvor rozhodol, že takéto osvedčenie, pokiaľ z neho vyplýva predpoklad zákonnosti poistenia vyslaných pracovníkov v rámci režimu sociálneho zabezpečenia nemeckého štátu, v ktorom má sídlo podnik vysielajúci týchto pracovníkov, je záväzné pre príslušnú inštitúciu nemeckého štátu, do ktorého sú títo pracovníci vyslaní (rozsudok Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 24).

41 Súdny dvor tiež spresnil, že pokiaľ nie je osvedčenie E 101 zrušené alebo vyhlásené za neplatné orgánmi nemeckého štátu, ktoré ho vydali, je záväzné pre príslušnú inštitúciu a sudy

ľlenského štátu, do ktorého sú pracovníci vyslaní (rozsudok Herbosch Kiere, C-2/05, EU:C:2006:69, bod 33).

42 Okrem toho vzhľadom na to, že osvedčenie E 101 túto príslušnú inštitúciu zaväzuje, nie je opodstatnené, aby sa osoba, ktoré využíva služby pracovníka, týmto osvedčením neriadila. Ak má však uvedená osoba v súvislosti s platnosťou osvedčenia pochybnosti, musí informovať dotknutú inštitúciu (rozsudok Banks a i., C-178/97, EU:C:2000:169, bod 47).

43 Je však potrebné zdôrazniť, že judikatúra pripomenutá v bodoch 40 až 42 tohto rozsudku sa vzťahuje na situácie, v ktorých boli osvedčenia E 101 vydané v súvislosti s pracovníkmi spadajúcimi do hlavy II nariadenia č. 1408/71.

44 Osvedčenia E 101, ktorých sa týka vec sama, pritom boli vydané v súvislosti s lodníkmi na Rýne, tak ako to je uvedené v bode 34 tohto rozsudku.

45 V tejto súvislosti je dôležité pripomenúť, že článok 7 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71 stanovuje, že bez ohľadu na ustanovenia článku 6 tohto nariadenia, podľa ktorého uvedené nariadenie v zásade nahrádza ustanovenia každého dohovoru o sociálnom zabezpečení záväzného výlučne pre ľlenské štáty alebo najmenej pre dva ľlenské štáty a jeden alebo viac iných štátov, sa naňalej budú uplatňovať ustanovenia dohody o sociálnom zabezpečení lodníkov na Rýne.

46 Z toho vyplýva, že lodníci na Rýne nespádajú do pôsobnosti nariadenia č. 1408/71, ale do pôsobnosti dohody o lodníkoch na Rýne, takže určenie právnej úpravy v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktorá sa na nich uplatňuje, sa neuskutoční podľa hlavy II tohto nariadenia, ale podľa uvedenej dohody.

47 Osvedčenie vydané inštitúciou ľlenského štátu s cieľom potvrdiť, že pracovník ako lodník na Rýne podlieha právnej úprave tohto ľlenského štátu, ako je osvedčenie v prejednávanej veci, nemožno za týchto okolností považovať za osvedčenie E 101, napriek tomu, že má formu tohto osvedčenia a bez ohľadu na to, či bolo vydané inštitúciou, ktorú príslušný orgán ľlenského štátu určil v zmysle nariadenia č. 1408/71 na vydanie tohto typu osvedčenia.

48 Z toho vyplýva, že takéto osvedčenie nemôže mať účinky, ktoré sú vlastné osvedčeniu E 101, medzi ktoré patrí aj jeho záväzná povaha vo vzťahu k inštitúciám iných ľlenských štátov, ako je ľlenský štát inštitúcie, ktorá ho vydala.

49 V tomto kontexte je skutočnosť, že inštitúcia, ktorá osvedčenie vydala, nemala v úmysle vystaviť osvedčenie E 101, ale z administratívnych dôvodov použila referenčné vzorové tlačivo, irelevantná na účely odpovede na položené otázky.

50 V každom prípade je však potrebné doplniť, že skutočnosť, že osvedčenie týkajúce sa lodníka na Rýne, ktoré bolo vydané vo forme osvedčenia E 101, akými sú aj osvedčenia v prejednávanej veci, nespôsobuje účinky, ktoré vyplývajú z osvedčenia E 101, neznamená, že uvedené osvedčenie nemá nijaké právne účinky.

51 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je potrebné na otázky vo veci C-72/14 a na druhú otázku vo veci C-197/14 odpovedať, že článok 7 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1408/71, ako aj články 10c až 11a a články 12a a 12b nariadenia č. 574/72 sa majú vykladať v tom zmysle, že osvedčenie, ktoré vydala príslušná inštitúcia ľlenského štátu vo forme osvedčenia E 101, s cieľom potvrdiť, že pracovník podlieha sociálnej právnej úprave tohto ľlenského štátu, hoci spadá do pôsobnosti dohody o lodníkoch na Rýne, nezaväzuje inštitúcie iných ľlenských štátov. Skutočnosť, že inštitúcia, ktorá osvedčenie vydala, nemala v úmysle vyhotoviť práve osvedčenie

E 101, ale len použila vzorové tlačivo tohto osvedčenia z administratívnych dôvodov, je v tejto súvislosti irelevantná.

O prvej otázke vo veci C-197/14

52 Svojou prvou otázkou vo veci C-197/14 sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 267 tretí odsek ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorého rozhodnutia nemôžu byť predmetom opravných prostriedkov podľa vnútroštátneho práva, ako je uvedený vnútroštátny súd, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, keď vnútroštátny súd nižšieho stupňa položil v podobnej veci týkajúcej sa úplne rovnakej problematiky Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, alebo či je povinný počkať na odpoveď na túto otázku.

53 Článok 267 ZFEÚ priznáva Súdnemu dvoru právomoc vydať prejudiciálne rozhodnutie tak o výklade Zmlúv a aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov Únie, ako aj o platnosti týchto aktov. Tento článok vo svojom druhom odseku stanovuje, že vnútroštátny súd môže predložiť takéto otázky Súdnemu dvoru, pokiaľ usúdi, že rozhodnutie o nich je nevyhnutné na vydanie jeho rozhodnutia, a vo svojom treťom odseku uvádza, že je povinný to urobiť, pokiaľ proti jeho rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva (rozsudok Melki a Abdeli, C-188/10 a C-189/10, EU:C:2010:363, bod 40).

54 Je potrebné najmä pripomenúť, že povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor zakotvená v článku 267 treťom odseku ZFEÚ patrí vo vzťahu k vnútroštátnym súdom, ktorých rozhodnutia nemôžu byť predmetom opravných prostriedkov, do oblasti spolupráce zavedenej s cieľom správneho uplatnenia a jednotného výkladu práva Únie vo všetkých členských štátoch, medzi vnútroštátnymi súdmi pri výkone ich právomoci uplatňovania práva Únie a Súdnym dvorom (rozsudok Cilfit a i., 283/81, EU:C:1982:335, bod 7).

55 Súdny dvor spresnil, že vnútroštátny súd, ktorého rozhodnutie nemôže byť predmetom opravných prostriedkov podľa vnútroštátneho práva, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, pokiaľ nekonštatoval, že nastolená otázka nie je relevantná alebo že k dotknutému ustanoveniu práva Únie už bol podaný výklad Súdneho dvora alebo že správne uplatnenie práva Únie je také jednoznačné, že nie je priestor na žiadne rozumné pochybnosti. Existenciu takejto možnosti treba podľa Súdneho dvora posúdiť podľa vlastností typických pre právo Únie, podľa osobitných ťažkostí, ktoré predstavuje jeho výklad a podľa rizika rozdielov v judikatúre v rámci Únie (rozsudok Cilfit a i., 283/81, EU:C:1982:335, bod 21).

56 V prejednávanej veci si vnútroštátny súd vyššieho stupňa ako vnútroštátny súd, ktorý sa obrátil na Súdny dvor s otázkou týkajúcou sa práva Únie, ktorá je podobná ako otázka položená pred vnútroštátnym súdom podávajúcim tento návrh na začatie prejudiciálneho konania, a týka sa úplne rovnakej problematiky, kladie otázku, či takáto okolnosť bráni tomu, aby boli naplnené kritériá vyplývajúce z rozsudku Cilfit a i. (283/81, EU:C:1982:335), na ktorých sa zakladá doktrína *acte clair* a najmä kritérium, podľa ktorého správne uplatnenie práva Únie je také jednoznačné, že neexistuje priestor na nijaké rozumné pochybnosti.

57 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorý vo veci rozhoduje, a ktorý musí prevziať zodpovednosť za budúce súdne rozhodnutie, aby s prihliadnutím na osobitosti prípadu posúdil potrebu prejudiciálneho rozhodnutia pre vydanie svojho rozhodnutia, ako aj význam otázok položených Súdnemu dvoru (rozsudok Eon Aset Menidjunt, C-118/11, EU:C:2012:97, bod 76).

58 Okrem toho je potrebné zdôrazniť, že judikatúra vyplývajúca z rozsudku Cilfit a i. (283/81, EU:C:1982:335) ponecháva len na vnútroštátnom súde, aby posúdil, či je správne uplatnenie práva Únie také jednoznačné, že neexistuje priestor na nijaké rozumné pochybnosti, a teda, aby

rozhodol, že sa zdrží predloženia otázky Súdnemu dvoru týkajúcej sa výkladu práva Únie, ktorá vznikla v konaní pred ním (rozsudok *Intermodal Transports*, C-495/03, EU:C:2005:552, bod 37 a citovaná judikatúra), a že ju vyrieši na vlastnú zodpovednosť (rozsudok *Cilfit* a i., 283/81, EU:C:1982:335, bod 16).

59 Z toho vyplýva, že je len na vnútroštátnych súdoch, ktorých rozhodnutia nemôžu byť predmetom opravných prostriedkov podľa vnútroštátneho práva, aby samostatne a na vlastnú zodpovednosť posúdili, či ide o *acte clair*.

60 V situácii ako vo veci samej síce najvyšší súd členského štátu musí do svojho preskúmania zahrnúť okolnosť, že súd nižšieho stupňa položil prejudiciálnu otázku, o ktorej ešte Súdny dvor nerozhodol, avšak táto okolnosť mu sama osobe nemôže zabrániť, aby po preskúmaní, ktoré zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z rozsudku *Cilfit* a i. (283/81, EU:C:1982:335), dospel k záveru, že ide o *acte clair*.

61 Napokon vzhľadom na to, že skutočnosť, že súd nižšieho stupňa položil prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru v súvislosti s rovnakou problematikou, aká vyplýva z otázky v spore pred vnútroštátnym súdom rozhodujúcim na poslednom stupni, sama osobe neznamena, že podmienky vyplývajúce z rozsudku *Cilfit* a i. (283/81, EU:C:1982:335) nemôžu byť splnené, takže druhý uvedený súd sa môže rozhodnúť, že sa na Súdny dvor v súvislosti s riešením otázky neobráti a že túto otázku, ktorá vznikla v konaní pred ním, vyrieši sám na vlastnú zodpovednosť, je potrebné uviesť, že z tejto okolnosti nevyplýva ani to, že najvyšší vnútroštátny súd je povinný žiadať na odpoveď Súdneho dvora na prejudiciálnu otázku, ktorú položil súd nižšieho stupňa.

62 Toto konštatovanie napokon potvrdzuje aj judikatúra Súdneho dvora, podľa ktorej článok 267 ZFEÚ nebráni tomu, aby proti rozhodnutiam súdu, ktorého rozhodnutia môžu byť predmetom opravných prostriedkov podľa vnútroštátneho práva, a ktorý sa obrátil na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou, mohli byť podané zvyčajné opravné prostriedky stanovené vnútroštátnym právom a umožňujúce súdu vyššieho stupňa rozhodnúť v spore, ktorý je predmetom prejudiciálneho konania a prevziať tak zodpovednosť za zabezpečenie dodržiavania práva Únie (pozri v tomto zmysle uznesenie *Nationale Loterij*, C-525/06, EU:C:2009:179, body 6 až 8).

63 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy je na prvú otázku vo veci C-197/14 potrebné odpovedať v tom zmysle, že článok 267 tretí odsek ZFEÚ sa má vykladať tak, že vnútroštátny súd, ktorého rozhodnutia nemôžu byť predmetom opravných prostriedkov podľa vnútroštátneho práva, ako je vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, nie je povinný obrátiť sa na Súdny dvor len z dôvodu, že vnútroštátny súd nižšieho stupňa položil v podobnej veci týkajúcej sa úplne rovnakej problematiky Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, ani nie je povinný počkať na odpoveď na túto otázku.

O trovách

64 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

1. Článok 7 ods. 2 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, ako aj články 10c až 11a a články 12a a 12b nariadenia Rady (EHS) č. 574/72 z 21. marca 1972, ktorým sa stanovuje postup pri vykonávaní nariadenia č. 1408/71, zmeneného, doplneného

a aktualizovaného nariadením Rady (ES) ?. 118/97 z 2. decembra 1996, v znení, v akom boli obe uvedené nariadenia zmenené a doplnené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) ?. 647/2005 z 13. apríla 2005, sa majú vykladať v tom zmysle, že osvedčenie, ktoré vydala príslušná inštitúcia ?lenského štátu vo forme osvedčenia E 101 s cieľom potvrdiť, že pracovník podlieha sociálnej právnej úprave tohto ?lenského štátu, hoci spadá do pôsobnosti dohody o sociálnom zabezpečení lodníkov na Rýne, ktorú prijala medzivládna konferencia poverená revíziou dohody z 13. februára 1961 o sociálnom zabezpečení lodníkov na Rýne, a ktorá bola podpísaná 30. novembra 1979 v Ženeve, nezaväzuje inštitúcie iných ?lenských štátov. Skutočnosť, že inštitúcia, ktorá osvedčenie vydala, nemala v úmysle vyhotoviť práve osvedčenie E 101, ale len použila vzorové tlačivo tohto osvedčenia z administratívnych dôvodov, je v tejto súvislosti irelevantná.

2. Článok 267 tretí odsek ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorého rozhodnutia nemôžu byť predmetom opravných prostriedkov podľa vnútroštátneho práva, ako je vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, nie je povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie len z dôvodu, že vnútroštátny súd nižšieho stupňa položil v podobnej veci týkajúcej sa úplne rovnakej problematiky Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku, ani nie je povinný počkať na odpoveď na túto otázku.

Podpisy

* Jazyk konania: holandčina.